

ربا از دیدگاه امام خمینی (س) حجت الاسلام والمسلمین محمد علی گرامی

ربا از دیدگاه امام (س) ۳ نوع می باشد :

اول، ربای قرصی دوم ، ربای معاملی که هم عرف وهم سرع آن را ربا می دانند ، مانند : معاوضه يك كيلوگندم به يك كيلو گندم وعلاوه در صورتی که گندمها ، مانند هم باشند سوم ، ربای معاملی که شرع آن را ربا دانسته ، ولی عرفاً ربا محسوب نمی شود. مانند ، معاوضه يك كيلوگندم به يك كيلوجو وعلاوه .

در مورد حيله های ربا یا راههای فرار از ربا ، نتیجه ای که امام می گیرند این است :

۱. ملاك در ربا (ظلم) است وبا حيله های شرعی وفرارها این ظلم از بین نمی رود .

۲. اگر حيله های شرعی مجوز بوده اند ، چرا ، پیامبر ذکر نکرده اند وحتى دستور به جنگ با ربا خواران داده اند و پیامبر می تواند با راهنمایی ربا خواران ، آنان را به طرف ثروت اندوزی ببرد وجنگی لازم نبود .

۳. روایاتی که در باب حيله است ، ۲ دسته اند ؛ بعضی در فرض

وبعضی در معامله یا معاوضه

حیله در معامله هایی که از نظر عرف، ربا محسوب نمی شود، اشکال ندارد، اما در مورد ربای قرضی و ربای معاوضی که هم عرف و هم شرع آن را ربا می دانند، حیله ای تجویز نشده است که درباره جواز حیله در قرض آمد.

۴. بعضی روایات در خصوص ربا، در قرض آمده و جواز حیله ضعیف السند است، به جزیک مورد که آنهم در مورد راویش شک است. زیرا، نسبت اعمال مکروه (به کاربردن خود ائمه حیله ربارا) به ائمه داده است.

بنابراین، عمل به این روایت نمی توان نمود و بنا بر آنچه گذشت، اگر ربا ممنوع است به خاطر ملاکهایی است که اگر این ملاکها را در مورد حیله های ربا می بینیم، پس حتماً حرمت ربا در اینجا است. اما، شهرت فتوایی در مورد جواز حیله، به فرض اینکه ثابت باشد، چون مدرک آنان تقریباً برای ما معلوم است، خود شهرت ارزشی نمی تواند داشته باشد و اشکال مدرک را هم که گفتیم.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی